

Patrick S. Föhl ve Gernot Wolfram

“Araalanların Ustaları”

Zamana uygun, hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki politik-kültürel tedbirler alanında, kültür yönetiminin bir biçimi üzerine tespitler.

Kültür Yönetimi ve Değişim

Kültür alanındaki değişimler genellikle öfke, korku ya da zıtlaşmayla karşılanır. Olgusal meselelerin güçlü bir biçimde duygusallaştırılmasıyla kültür alanında olduğu kadar kamusal alanın başka hiçbir alanında düzenli olarak karşılaşılmaz. Aynı zamanda özgün durumun karmaşıklığını açıklamanın ya da hatta bu karmaşıklığa karşı ilgi uyandırmanın zorluğu ortadadır.

Değişikliklerin ya da değişiklik çağrısının bir tehdit olarak algılandığı durumlarda genellikle refleks benzeri bir tepkiye tanıklık ederiz –ve eğer kültürel projelerin bütçeleri dâhilinde sıklıkla dikkat çekilen kesintiler, yapısal yeniden bölüşümler ve yeniden uyumlanmalar alanına bakacak olursak, meselenin her zaman için bu değişiklikler sonucunda kimlerin kazananlar¹ ve kimlerin kaybedenler arasında olduğuna odaklanan söyleme ilişkin olduğu açıklık kazanır. Bu kolaylıkla, bir taraftan sözde radikal kültürel bir politika, diğer taraftan verilen kararları aktif ya da pasif olarak kabullenen yaratıcı yalnız savaşçılara ve bir grup kurumun yarattığı ikiliğe neden olur. Bilhassa burada ahlaki ve sembolik düzeyler devreye girerler –çoğu bağlamda, kendi başına değişim, otomatik olarak, iyileştirilmiş yapılara ve gelişmelere doğru bir yeniden uyumlandırma yerine, negatif bir gelişmeyi amaçlamak anlamına gelen bir terimdir. Özellikle Almanya’da yerel topluluklar düzeyinde, kültürel olanakların avantajlarından faydalanan veya bunlardan faydalanmak isteyen yeterince insanın olmadığı bir toplumun işaret ettiği kritik durumun yanı sıra, –genellikle katma bir yapıda olan- yönetilebilir bütçelere sahip, geniş çaplı bir kültürel altyapıyı yönetmek zorunda olan şehir ve belediyelerin olduğu yerler için bunun böyle olduğu kolaylıkla gösterilebilir (Institute for Cultural Policy, 2010). Bütçe ile bağlantılı bu yapısal zorlukların orta yerinde, kamusal ve yeniliğe yönelik vazifeleri sürdürmek üzere, kültür yönetiminin bu alanda bir araya gelen yetilerle yani aracılık etme, kolaylaştırma, iletişim, uzlaşma sağlama ve işbirliği ile başlayacağını varsayabiliriz. Ancak bu yeterli seviyede gerçekleşmekte midir? Ve kültür

¹ Bu metinde, daha rahat okunması için dişil ve eril sözcük formları aynı anda kullanılmamıştır. Bununla birlikte cinsiyete sahip tüm kelimeler her iki cinsiyet için de geçerlidir.

yöneticileri, bu görev dâhilinde karşı karşıya kaldıkları potansiyel ve engelleri görmekte midirler?

Kültürel Gelişim Planlaması Süreçlerinde “Tercümanlar” Ve “Meşrulaştırıcılar” Olarak Kültür Yöneticileri

Aslında, örneğin kültürel gelişim planlaması alanındaki bu sorunlara ilişkin pozitif bir eğilimin olduğunu hali hazırda görebiliyoruz. Nitekim gittikçe artan sayıda Alman eyaleti, belediyesi ve şehri, kültür yöneticilerinin belirli yetilerinden faydalanmaktadır, ister dış destek biçiminde olsun, isterse örneğin politik-kültürel planlama süreçlerini yönetmek üzere kültür yönetimi alanında belirgin geçmiş deneyimlere sahip çalışanlar olsun. (Sievers/Blumenreich/Föhl 2013) –ayrıca uluslararası bir bağlam için de durum budur (Föhl/Wolfram 2012).

Yeni Uluslararası Perspektifler

Uluslararası düzeyde, özellikle yeni ittifaklar ve ortaklıklar konusunda değişen bir anlayışla karşı karşıyayız, bilhassa da geleneksel olarak kültür alanının parçası kabul edilmeyen ortaklar arasında. Bu, söz konusu ittifakların bir sonucu olarak sınır-ötesi yeni bir görünürlük kazanmayı isteyen şehirler, topluluklar ve bölgeler için fakat aynı zamanda daha geniş bir alanda belirli yerel ve bölgesel sorunlara dikkat çeken bir biçim için de geçerlidir, Bu çerçevede son yıllarda Avrupa Komisyonu’nun sağladığı kültürel destekler alanında olduğu kadar çok sayıda ulusal kültür desteği kurumu için de arayüz projeleri olarak bilinen projelerin gittikçe daha çok desteklendiğini gördük. Burada kültür ve sosyal projeler, kültür ve çevre koruma, kültür ve turizm, kültür ve bilimsel teori, kültür ve iş, kültür ve hukukun yanı sıra kültür ve entegrasyon/göç gibi öğeler ön plana çıkıyor. Bu nedenle, diğer alanların faaliyetlerinin altında yatan mantığı anlayabilme, uyumlu hale getirebilme ve onu, onun kendine has yöntemleri ile kabul edebilme ihtiyacında olan kültür yöneticileri için yeni “araalanlar” ortaya çıkıyor. Bu gelişme post-modern felsefe zeminine karşı görüldüğü vakit son derece mantıklıdır. Kültür projelerinin sadece tiyatro, güzel sanatlar, dans, film, fotoğraf, müzik ve edebiyat gibi benzer alanlarda gerçekleştiği zamanlar eskide kaldı. Bunun yerine, diğer alanlarla [ortaklaşa sahip olunan], sanatsal etkinliklerin etkin bir hale gelebildiği, aynı zamanda yeni etkilere açık olabildiği, estetik meydan okumalarla karşı karşıya kalabildiği ve en önemlisi kültürel katılımın merkezi sorusunu yeniden sorabildiği arayüzler peşindedirler: Sanat projelerine gerçekte kim dâhil edilir ve kim dışarıda kalır? Yani bu projelerden kim dışlanır? Örneğin, Avrupa’nın kültür başkentleri de dâhil çoğu proje, son yıllarda bu

gelişmeler dikkate alınmadan kavranamaz. Bilhassa sosyo-kültürel söylemler, örneğin, genellikle küreselleşme kapsamında marjinalleştirilen belirli toplumsal grupların (örneğin göçmenler) entegrasyonunun bir sonucu olarak, sürdürülebilir kültürel çalışma kavramları üzerinde görece büyük etkiye sahip olmuştur. Bu, aynı zamanda sadece gruplar için değil, ulusal sınırlar dâhilindeki meseleler için de geçerlidir. İklimin korunması ve sanat arasındaki ilişkinin veçhelerini yüksek sanatsal düzeyde ele alan “Imagine2020” (bkz. <http://www.imagine2020.eu/>) projesi burada bir örnek olarak gösterilebilir. Birçok uluslararası film festivali benzer bir yönelimle hareket etmektedir, Örneğin Gana’daki “Akra Çevre Film Festivali” (bkz. <http://www.effaccra.org/>). Bu gelişmelerin nedenlerini tespit etmek kolaydır, çünkü bu tür arayüzler her zaman için söz konusu yerlerdeki önemli yerel sosyo-kültürel meseleleri de işaret eder. Burada görünürlük, ağ oluşturma, birleşim ve paylaşımın bir sonucu olarak ortaya çıkar. Böylece kültürel gelişmenin planlamasının veçheleri uluslararası düzeyde anlamlı bir şekilde açık hale getirilebilir, çünkü kültürel çalışma artık sadece özgün bir şey olarak kavranmamakta, bunun yerine farklı toplumsal söylemler arasında gezinmek için etkili bir araç olarak görülmektedir. Tabii ki bu, geleneksel sektöre dayalı sanat kavramlarının ve sanattaki gelişmelerin ortadan kalktığı anlamına gelmez. Aksine, kültür yönetimini de etkileyen sanatsal etkinlikler yelpazesinin muazzam bir genişlemesi söz konusudur. Küreselleşmiş bir dünyada ve hem teorik olarak hem de pratik olarak değiştirmiş sanatsal etkinliklerin önemine dair bir algı dâhilinde, burada karşı karşıya olduğumuz şeyin popülerlik meselesi olmadığı açık hale gelir. Bunun yerine, mesele, yeni ziyaretçi gruplarının katılımı, yeni eylem mantıklarının sanatsal çalışmalara entegrasyonu ve en önemlisi içgöründe yeni sanatsal kazanım biçimleri gibi faktörlerin sanat anlayışını genişletmesi ile ilgilidir. Günümüzde kültür yöneticileri hem uluslararası hem de ulusal düzeylerde, onlardan genişleyen örgütsel, estetik, politik düşünce ve etkinlik yelpazesini talep eden araalanlarda çalışmaktadırlar. Ancak, acaba onlar bu role yeterince hazır mıdırlar? En azından Almanya’da, bu alanda ders veren üniversitelerdeki durum, eğer onlardan özellikle de uluslararası düzeyde kültürel “Araalan Yönetimi”nden bahsetmelerini istiyorsak, hala yetersizdir.

Başarılı “Araalan Yönetimi” İçin Önkoşullar

Burada sürdürülebilir başarı için birkaç şeye ihtiyaç vardır; öyle ki bunlar olmadan bu alanda uzun dönemde adil ve güvenilir kültür yönetimi işler hale gelemez:

- Kültür yöneticileri -politik bir mevki edinmek istemedikleri sürece –politikaclarn rollerini stlenmemelidirler ya da burada bir vekil gibi davranabileceklerini dnmemelidirler. Zira bu rol için seilmedikleri gibi bu yönde demokratik bir meruiyete sahip de değillerdir,
- Kültür yöneticileri, kültür politikası, kültür örgütleri ve sanatçıların çatışan öncelikleri arasında ve aynı zamanda bizzat bunların alanlarında faaliyet gösterirler. Çünkü kültür örgütlerindeki çalışanlar olarak kültür yöneticileri, kültürel örgütlenmenin işlevsel sisteminin bir parçasını teşkil ederler (burada da, bütünleştirici kolaylatırıcılar olarak faaliyet göstermelidirler). Örneğin kültürel gelişim planlaması alanında dışarıdan danışman olarak ya da dışarıdan bir proje geliştiricisi olarak, yine de kendilerine bütünleştirici bir etki sağlama olanağı veren bağımsız bir aracılık pozisyonunu benimsemelidirler.
- Kültür yöneticileri, aktörlerin az çok eşitliğini sağlayan bir rolü özellikle benimsedikleri (uluslararası) ağlarda çalışırlar. Kurumlar, bireysel aktörleri bastırmamalı veya onlara egemen olmamalıdır ve (uluslararası) kamusal hibelerin alıcıları, kendi anlaşılır belirli çıkarları olduğu düşüncesiyle diğer aktörleri –henüz kamu sektöründe görünmesi mümkün olamayacak aktörler- engellemediğinden emin olmalıdırlar.
- Aslında kültür yöneticileri, kültür politikası tarafında olduğu kadar kültür aktörleri tarafında da faaliyet gösteren araçlar, tercümanlar ve biimlendiricilerdir. Bu, güvenilirliği, muhakemede bağımsızlık bağlamında ve tavsiye edilen davranış kalıpları açısından vazgeçilmez kılar. Doğal olarak, kültür (potansiyel) bir izleyiciye aktarıldığında da aynı Şey geçerlidir (Bekmeier- Feuerhahn vd. 2012).
- Kültür politikası, kendi mantık biçimlerine, kurallarına ve kültürel alanın üyelerinin genellikle anlamakta başarısız oldukları kendine has sözcük dağarcığına sahip işlevsel bir politika sistemidir. Burada, kültür yöneticileri tercümanlar olarak -ve merulatırıcılar olarak- faaliyet gösterirler. Siyaset biliminde, yatırımlar spesifik temellere ihtiyaç duyar. Bunların tamamı çok sıklıkla Şu amazla karşı karşıya kalır: Kültür alanındaki yatırımlar farklı bir etki bağlamında, yapı, zaman ve katılım bakımından başarılı olurlar. Kültür yöneticileri bunu açıklayıp anlaşılır kılmalıdır.
- Kültür yöneticileri, kültürel çalışmanın özel değer sistemine dikkat ekmelidirler. Sanat, kuralların bir sonucu olarak gelişmez, daha ziyade deneyimleme, ağları

biçimlendirme ve söyleme yön verme² ile gelişir. Bunlar batı toplumlarının, Aydınlanma Çağı'ndan bu yana, yaratıcı iş deneyiminin gereklilikleri ya da muhafaza edilmesi gereken yapısal kısıtlar nedeniyle yitirilmemesi gereken değer sistemleridir.

- Kültür yöneticileri, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde politik-kültürel koşulları ayırt edebilmelidirler. Bu bağlamda, sanatçılar için uygun yeni yardım kaynakları oluşturmanın bir biçimini kendine güvenle destekleyerek –saf ekonomik mantığa teslim olmadan- durgunluğa ve kesintilere eğilimli bir bütçe yönetimi –kuvvetli (özellikle Avrupa'da) söylemine etkin bir biçimde karşı koymak için yeni arayüzlerin potansiyellerini keşfetme görevini üstlenmelidirler.

Araalanların Kültür Yönetimi

Özetle, kültür yöneticilerinin kültür alanının sayısız araalanında her zaman çalışmış olduklarını –hala çalışıyor olduklarını- ve bu araalanların ve arayüzlerin hali hazırda dile getirildiği gibi hızla büyüdüğünü kabul edebiliriz. Başka birçok ülkede olduğu gibi Almanya'da da, kültür politikası ajandasında kültür turizmi ve kültürel eğitimin kapsamlı gelişimi mevzu bahis edilmelidir. Bununla birlikte sürdürülebilir ve anlamlı gelişme ancak şu şartla başarılı olur: Kültür yönetimi, çağa uygun gerçekleşir, kültür ve turizm arasında olduğu kadar kültür ve eğitim arasındaki alanlarda gerçekleşen katılım için olanak alanları açığa çıkarır, onları koordine eder, uzlaştırır, tercüme ederse.

Aksi halde, –yeni etkinlik ve ortaklık bağlamlarını olanaklı kılmaları nedeniyle kültür için gittikçe önemli bir hal alan- yatay alanlarla karşı karşıya kalırız. Öyle ki bunlar sözde yenilikçi kültür politikasından ya da karşılıklı kutuplar birleşemediği için arzulandığı halde elde edilemeyen sonuçlardan oluşan incir yaprakları misali ayrı düşerler. Aynı şey, sanatın ve kültürün sosyal söylemlere ve gelişmelere bağlanma kabiliyetine atfen daha temel bir anlamda da geçerlidir. Burada, diğerleri içinde kültür ve ziyaretçiler edinme ve elde tutmaya dönük kavramlar ve yöntemleri arasında olduğu kadar kültür ve pazarlama arasındaki arayüzler ve izleyici geliştirme gibi kültürel yönetim yaklaşımlarında dışa vurulan tercüme ve aracılık için gittikçe artan bir ihtiyaçla karşı karşıya kalırız. Aynı zamanda, sanat ve kültür, özellikle demografik değişim, politik çalkantı ve mali kriz zamanlarında, toplumu bir bütün olarak

² “Bu yeni toplumsal çatışmalar için önceden üretilmiş çözümlere sahip örnek araçlara güvenemeyeceğimiz için, içinde toplumsal faaliyetlerin taslaklarının ve anlamın test edilebileceği boş bir alan anahtar önemdedir. Sanat deneyimleme için bu tür bir alan yaratır...” Karşılaştırınız Scherer (2011: 294 ff.)

saran stratejik siyasal söylemlerin geniş hatlarında (örneğin kırsal ve bölgesel kalkınmada) (yeniden) önem kazanmakta. Düşünce ve projeleri anlamlı zeminlerden ayırmak istersek –ve kültürü aşırı vergilemezsek- veciz terimler ortaya atan ve sanat ve kültür için, kendilerinin daha önce bahsi geçen birbirine bağlılıklarla hareket edebilmelerini sağlayan, işbirliği alanları yaratan, aktörlerle birlikte işleyen eleştirel bir kültür yönetimine ihtiyacımız var. Örneğin her şeyden daha çok işbirliğinin zorluğuna ilave olarak kendi aralarındaki bağların hakikiliğini keşfetmek zorunda olan kültür bölgelerinin biçimlenmesine yapılan, gittikçe artan politik vurguda. Bu bağlamda genellikle yapılması gereken şey normalde çok sayıda olan potansiyelleri görünür kılmaktır –bir düşünce, bir yer ve içeriğin hikâyesi ve aracılığı arasında belirli bağlar kurmaktır. Sonuçta görünürlük çoğunlukla, sadece bu üç “bileşen” arasındaki kavramsal ilişki yoluyla kazanılır.

Kültür yöneticileri, “Araalan Ustaları” olarak konumlarını ciddiye aldıkları ve kendi “ideal kültür çalışması” kavramlarının baskın hale gelmesine izin vermedikleri ölçüde, bahsedilen tüm örneklerde önemli bir rol oynayabilirler. Sonuca ilişkin bu tutum ve sözde ilişkiler aynı zamanda kültür yöneticilerinin, daha çok “hizmetkârlar” mı “biçimlendiriciler” mi olmaya eğilimli oldukları yönündeki uzun yıllardır sürdürülen tartışmadaki boşluğu kapatır.³ Her ikisi de hali hazırda “çağdaş zaman yönetimi” ile eş tutulan “araalan yönetimi”ni olanaklı kılma bağlamına aittir.

Peki, bu, kültür yöneticilerinin çalışmaları bakımından özellikle ne anlama gelir? Bir örnek olay kullanmak bu soruyu cevaplamak için yardımcı olabilir. Örneğin, Almanya'nın orta ölçekli bir şehrinde bir kültürel gelişim planı hazırlanmışsa ve mevcut fonların gelecekte nasıl dağıtılacağı hususunda ortada cevapsız bir soru varsa aktörler arasında, kesintiler veya yapısal değişiklikler ile uğraşmak zorunda kalacaklarına ilişkin haklı bir korku olacağı kabul edilebilir. Önceki harcamaların büyük bir kısmı şehir tiyatrosuna ayrılırsa orta vadede mevcut durumda bir değişiklik yaşanması kaçınılmaz olur. Personel ve iş kollarında küçülmeler, fonların kesilmesi veya yeni izleyici kitlesi gelişimi için önlemler gibi seçenekler tartışılır olur. Kültür yöneticisi şimdi kendi kanaatlerine uygun biçimde hareket edebilir, belirli bir strateji için şartları zorlayabilir –ya da tüm tarafların klasik kazanan-kaybeden söylemini terk etmesine yol açan bir tutumla, yaklaşmakta olan değişimi duyurmaya başlayabilir. Bu yolla çok çiğnenmiş yenilenme patikasını (anahtar kelimeler: politikaların bir ikamesi olarak tasarruflar, zamanında yapılan optimizasyonlar vb.) terk edebilirler ve örneğin tiyatronun

³ Bu roller tartışmasının kökenine ilişkin örnek olarak bkz. Föhl 2011.

şehrin farklı yaratıcı projeleri ve aktörleri için bir “çapa fonksiyonu” görüp göremeyeceği – öyle ki yeni bir anlam ilişkisine de sahip olabilsin- sorusu dolaşıma sokulabilir. Bu durumda kültür yöneticisi yeni olasılık alanlarına yönelik bakışı genişletir –tam olarak, çok sayıda önceki yaklaşımın, büyük toplumsal zorluklarla mücadelede uzun erimli sonuçlar doğurmadığı durumlarda. Kazanan ve kaybeden tartışmalarının burada da yapılacağını söylemeye gerek bile yok, zira –bir önceki örneğe bağlı kalacak olursak- insanlar genel olarak şehir tiyatrosu sistemini daima sorgulayacaklardır. Bu bağlamda, yine de öyle görünüyor ki kültür politikası ve kültür kurumları arasındaki pozisyonu ile kültür yöneticisi ileri görüşlü olmaya, stratejik yetenek kullanmaya ve kültürel altyapının kullanımını ve uzun vadeli muhafazasını zamana uygun bir biçimde sağlamak üzere başkalarının diline almaya cesaret edemediği yahut aklına bile getirmediği yollara dikkat çekmeye yazgılanmıştır. Tabii ki bu iddia, temel bir sorun olarak diğer ülkelerdeki şehirler ve bölgeler için de geçerlidir, yani vatandaşlara yakın ve katılımı teşvik eden kültürel bir ardalana talebi, küresel bir fenomen haline geldi (ABD örneği için bkz. Dewey/Flood 2013).

Şüphe yok ki bu durum, başka birçok soru için de geçerlidir: kültür politikası, toplum ve sanat alanlarında, mümkün olduğunca çok aktör tarafından desteklenen hedefleri nasıl belirleyebiliriz?

Üzerinde uzlaşılan değerler nelerdir? Ve tam olarak etkin aktörlerin büyük katılımcı gücünü bir arada tutan ve araalanlar aracılığıyla karar verme organlarını destekleyen “aşağıdan kültür yönetimi” bir sonuç olarak nasıl sağlamlaştırılabilir? Burada “aşağıdan”, özellikle kültür projelerini biçimlendiren ve yeni değerler ve estetikler keşfetme anlamında onlardan yararlanan aktörlere gönderme yapan bir tabirdir. Burada, önceden kültürle ya hiç ilgisi olmamış ya da çok az olmuş toplumsal kesimlerden kültürel bir izleyici kitlenin entegrasyonuna odaklanan öteki düzeyler ile sözde yüksek kültürün üretimleri arasında hala bir boşluk görmekteyiz. Yine burada da kültür yöneticileri araalanlarda faaliyet gösterirler. (Henze/Wolfram 2014). İlâveten, örneğin, kültürel danışma kurulları oluşturarak –ve neticede içeriklere ilişkin sürekli bir diyalog yaratarak-, ki zaten gerçekleştirilmektedirler, araalanlar nasıl daha küçük kılınabilir?

Bu bağlamda, kültür yöneticilerinin, ne politik tedbirlerin “neferleri” haline gelmelerine ne de kültür politikasının radikal eleştirisi kampına katılmalarına neden olacak bir görev tuzağına yakalanmadan, araçlar ve tercüman olarak rollerini gerçekleştirdiklerini görürüz. Bu, elbette, kültür yöneticisinin ne “ön planda” olduğu ne de öyle olmak istediği, bunun yerine

sürdürülebilir bir biçimde karmaşıklık yaratıp açığa vurmaya arzuladığı, serinkanlı, nesnel bir iletişimi gerektirir. Genellikle marjinalleştirilmiş bir kültür politikası göz önüne alındığında, kültür yönetimi, burada bilhassa da sanatsal alanlar için özellikle anlam kazanabilir (Wolfram 2013). Sanat çevrelerinde, kültür yöneticileri sürdürülebilir bir biçimde iletişim kurmak ve faaliyet gösterebilmeleri için ihtiyaç duydukları güvenilirliğe hala her zaman sahip değildirlir.

Rollerin Açıklığı

Özetle, kültür yönetimi ile kültür politikası ve kültür yönetimi arasındaki ilişkinin uyumlaştırılması için ön görülen rol modelleri ile sistemik soruları yanıtlamalı, rolleri açık hale getirmeliyiz. Mevcut durumda teker teker aktörlerin bireysel özelemleri ve buna denk düşen politik tavırları bunu sis perdesi gibi etkiliyor gibi görünmektedir. Bu tartışmalar genel olarak, kültür alanındaki faaliyetin potansiyel kapsamını açığa çıkarsa bile, özellikle neyin uygulanabilir ve gerekli olduğunun gözden kaçırılmadığından emin olmak zorundayız: Kültürü, müdahil bütün taraflar (ki bu farklı toplumsal alanların içerildiği anlamına da gelir) arasında varılan uzlaşma alanlarını dikkate alarak olanaklı kılmak. Kültür yöneticisi burada, otantik ve olabildiğince bağımsız görünürse etkinlik alanları çoğunlukla beklenenden daha büyük olur.

Gösterildiği üzere, kültür yöneticilerine hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki kültürel değişim ve gelişim süreçleri bağlamındaki söylemlere eşlik etmeleri için elzem bir ihtiyaç duyulur. Bu, çağdaş bir kültür yönetimi hakkında birçok şeyi açığa çıkarabilecek (potansiyel) hakiki bir işlemdir. Kültür yönetimini sadece sıklıkla dile getirilen kültür yönetimi alet kutusuyla sınırlamak talepleri çok aşağıda tutmak olacaktır. Diğer yandan kültür politikaları ile ilişkili süreçler dâhilinde bir söylem oluşturan ya da hatta normatif olan bir rol ise talepleri çok yüksekte tutmak olacaktır, bununla birlikte kültür yöneticilerinin doğal olarak ilk durumun ustaları ikinci durumla da en azından tanışık olmaları gerekir. Dolayısıyla amaç, kültür yönetiminin kendini, dönüşüm ve gelişim süreçlerinin yetkin bir otoritesi olarak görüp kurduğu çağdaş kültür yönetiminin hareket alanı ve görev tanımları bakımından güvenilirlik geliştirmektir. Uzun lafın kısıyası: Bir kültür yöneticisinin başarısı, nihai tahlilde özellikle, faaliyetlerinin, kültür politikaları ve kültür etkinlikleri/projeleri alanındaki hem cesur hem de sağlam kararları destekleyip desteklemediği ile ölçülür. Aynı zamanda araalanlardaki toplumsal aktörler arasında “yakınlaşma” sağlayıp sağlamadığı ile.

Yapılan açıklamalar, roller hakkındaki tartışmaların sonuçlandırılmaktan uzak olduğunu göstermiştir, her ne kadar durumdan rahatsız olanlar varsa da tek yapabildikleri başlarını sallamak. Bununla birlikte bu, başka bir sorunun işareti de olabilir. Yirmi yıldan fazla bir zaman, yine de çalışma alanının gelişimi için kısa bir süredir. Bu tür süreçlerin keşfedilmesi, deneyimleme, nefeslenme ve terimlerin aynı zamanda işlevlerin tariflerinin tartışılması için alan gerektirir. Yine de bu esas teşkil etmemeli.– zira aslında kültür yönetimi, sadece kendine referansla faaliyet gösteren ya da “her şeyi biliyor” gibi görünen ya da “sanattan uzak sürekli ekonomik tedbirlerle hareket etmenin” bir düzeyine tekabül eden çok sayıda sanat alanında bir itibara sahiptir.

Bu tür melez bir çalışma alanındaki araştırma faaliyetlerinin hiçbir zaman sonlanmayacağını söylemeye gerek bile yok. Bununla birlikte, söz konusu meseleyi konunun sürekli olarak ve yapılandırılmış, katılımcı –yani daha az tikel- bir tarzda tartışmak, kültür yönetiminin ayrı ve ortak kavramlarının bir derlemesini yapmayı mümkün kılacaktır, böylelikle çoğunlukla kapalı bir biçimde gerçekleşen bu müzakereler için de zemin oluşmasına yol açılır. Bu bağlamda, kültürel gelişimi planlama süreçleri ve sonuçları, örneğin, ulusal sınırları aşan kültür yönetimi teorileri ve metodlarına daha yakından bir bakış olduğu kadar, bir düşünme pratiği olarak da önemli içgörü alanlarını temsil edebilir. “Araalan ustaları”, ortaya koyabildikleri başarıların bir sonucu olarak görünür hale gelirler: ve de kültürel alandaki çeşitli aktörler arasında gördükleri kabul ve saygının bir sonucu olarak. Aynı zamanda, değişiklikleri adil kılmaya odaklanarak kazanan/kaybeden söylemlerine duyarlı tepkiler verebilirler. Öyle görünüyor ki geçmişte kültür yöneticilerinin, sanat ve kültür politikası alanlarında kabul görmesine yönelik mücadele verilirken bu fonksiyon üzerinde çok az düşünülmüştür. Kültür yöneticileri, kendilerini bu araalanlarda bağımsız kolaylaştırıcılar olarak konumlandırmalıdır, buna özellikle faaliyetlerin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası boyutları arasındaki arayüzler de dâhildir.

Kaynaklar

Bekmelier-Feuerhahn, Sigrid vd. (der.) (2012): Zukunft Publikum. Jahrbuch für Kulturmanagement Bielefeld 2012

Dewey, Patricia/Flood, Bill (2013): Gemeinschaftliches Engagement in der US-amerikanischen Kulturpolitik, in: Sievers, Norbert/Blumenreich, Ulrike/Föhl, Patrick

S. (der.): Jahrbuch für Kulturpolitik 2013. Thema: Kultur nach Plan, Essen/Bonn, 379-385

Föhli, Patrick S. (2011): "Nachhaltige Entwicklung in Kulturmanagement und Kulturpolitik: Neustart oder Placebo? Grundlagen und Diskussionsanstöße", içinde: Föhl, Patrick S./Glogner-Pilz, Patrick/Lutz, Markus/Pröbstle, Yvonne (der.): Nachhaltige Entwicklung in Kulturmanagement und Kulturpolitik. Ausgewählte Grundlagen und strategische Perspektiven, Wiesbaden, 19-68

Föhli, Patrick S./Wolfram, Gernot (2012): Verschwindende Grenzen. Regionale Vernetzungen im Kulturbereich auf internationaler Ebene", içinde: Wolfram, Gernot (der.): Kulturmanagement und Europäische Kulturarbeit, Bielefeld, 117-144

Henze, Raphaela/Wolfram, Gernot (der.) (2014): Exporting Culture. Which role for Europe in a Global World. Berlin, Wiesbaden

Institut für Kulturpolitik der Kulturpolitischen Gesellschaft (der.) (2010): Jahrbuch für Kulturpolitik 2010. Thema: Kulturelle Infrastruktur, Essen/Bonn

Radtke, Frank Olaf (2012): Kulturen sprechen nicht. Die Politik grenzüberschreitender Dialoge, Berlin/Bonn

Scherer, Bernd M. (2011): "Zusammenleben als Überlebensprojekt: das Haus der Kulturen der Welt", in: Stemmler, Susanne (der.): Multikultur 2.0. Willkommen im Einwanderungsland Deutschland, Göttingen, 292-295

Sievers, Norbert/Blumenreich, Ulrike/Föhl, Patrick S. (der.) (2013): Jahrbuch für Kulturpolitik 2013. Thema: Kultur nach Plan, Essen/Bonn

Wolfram, Gernot (2013): "Schwimmende Grenzen - Soll der Künstler auch ein Kulturmanager sein?", içinde: Henze, Raphaela (der.): Kultur und Management. Eine Annäherung, Wiesbaden, 239-252

Yazarlar Hakkında

Dr. Patrick S. Föhl, Kùltür Danışma Ağı mùdürùdùr. (Netzwerk für Kulturberatung (Berlin), Almanya'da ve yurtdışında ders ve konferanslar verir, kùltür politikası ve kùltür yönetimine

ilişkin çok sayıda yayını vardır. Aynı zamanda kültür yönetimi meslek birliğinin yönetim kurulu üyesidir. (Fachverband Kulturmanagement). Mail: foehl@netzwerk-kulturberatung.de

Prof. Dr. Gernot Wolfram, Berlin'deki Macromedia Medya ve İletişim Üniversitesi'nde (MHMK) kültür ve etkinlik yönetimi derslerini vermektedir. Uzun süre serbest gazeteci olarak çalıştı, aynı zamanda köşe yazarı olarak çalışıyor ve Berlin'de yaşıyor. Mail: GernotWolframG@gmx.de

Notlar:

Bu metin, Föhl, Patrick S.; Wolfram, Gernot: "Meister der Zwischenräume" Anmerkungen zu einem zeitgemässen Kulturmanagement im Raum kulturpolitischer Massnahmen, in: Kulturpolitische Mitteilungen, Issue 143 (IIV/2013), 42-45. makalesinin genişletilmiş bir versiyonudur.

Bu metin kültür yönetimi program serisi için kullanılan Goethe Enstitüsü temel edebiyat koleksiyonunun bir parçasıdır. (www.goethe.de/kulturmanagement!)